

DR KIRIŁ MARINOW

Katedra Historii Bizancjum

Instytut Historii, Wydział Filozoficzno-Historyczny

Uniwersytet Łódzki

BIBLIOGRAFIA ZA LATA 2003–2016

Książki:

1. *Carstwo bułgarskie. Polityka–społeczeństwo–gospodarka–kultura, 866–971*, WN PWN, Warszawa 2015, ss. 385, współautor M.J. Leszka.

Redakcje:

1. *Z badań nad wczesnobizantyńskim Konstantynopolem*, Wydawnictwo UŁ, Łódź 2011, ss. 372 (= „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Historica” 87); współredakcja M.J. Leszka, A. Kompa.
2. *Miasto na styku mórz i kontynentów. Wczesno– i średniobizantyński Konstantynopol jako miasto portowe*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2016, ss. 341 [Byzantina Lodziensia XXIII]; współredakcja M.J. Leszka.

Artykuły naukowe:

1. *Rola Tyrnowa w procesie legalizacji władzy bułgarskich uzurpatorów (XII-XIV w.)*, [w:] *Zamach stanu w dawnych społecznościach*, red. A. Sołtysiak, Ośrodek Badań nad Tradycją Antyczną, Warszawa 2004, s. 299–313.
2. *Problem zdobycia Tyrnowa przez Turków Osmańskich w literaturze naukowej oraz w świetle źródeł pisanych i archeologicznych*, „Mars” 17, 2004, s. 3–24.
3. *Wybrane problemy upadku Tyrnowa*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Historica” 80, 2005, s. 139–160.
4. *Hemus jako baza wypadowa i miejsce schronienia w okresie walk o restytucję państwowości bułgarskiej pod koniec XII i na początku XIII w.*, [w:] *Cesarstwo Bizantyńskie. Dzieje–Religia–Kultura. Studia ofiarowane Profesorowi Waldemarowi Ceranowi przez uczniów na 70-lecie Jego urodzin*, red. P. Krupczyński, M.J. Leszka, Oficyna Wydawnicza LEKSEM, Łask–Łódź 2006, s. 181–199.
5. *Михаил Дука Глава Тарханиот и крепости Гема в конце XIII в.*, [w:] *Byzantium, new Peoples, new Powers: the Byzantino-Slav Contact Zone, from the ninth to the fifteenth Century*, eds M. Kaimakamova, M. Salamon, M. Smorąg Różycka, Historia Iagellonica, Cracow 2007, s. 267–284. [Byzantina et Slavica Cracoviensia V]

6. *Kilka uwag na temat ideologiczno-eschatologicznej wymowy „Bułgarskiej kroniki apokryficznej”*, „Fundamenta Europaea” 4, 2007, 6–7, s. 61–75.
7. *Zadania floty cesarskiej w wojnach bizantyńsko-bułgarskich (VII–XI w.)*, [w:] *Byzantina Europaea. Księga jubileuszowa ofiarowana Profesorowi Waldemarowi Ceranowi*, red. M. Kokoszko, M.J. Leszka, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2007, s. 381–392. [Byzantina Lodziensia XI]
8. *Działania floty cesarzy bizantyńskich oraz okrętów ich sprzymierzeńców w wojnach z Bułgarią (XII–XIV w.)*, „Przegląd Nauk Historycznych” 6, 2007, 1–2, s. 119–141.
9. *Twierdza Emona. Na nadmorskich stokach średniowiecznego Hemusu*, „Vox Patrum” 28, 2008, 52/1, s. 617–633.
10. *Między Bułgarią, Bizancjum a Serbią – mniszne peregrynacje św. Teodozjusza Tyrnowskiego i św. Romiła Widyńskiego*, „Balcanica Posnaniensia” 15, 2009, s. 99–111.
11. *Kształt urbanistyczny miasta. Porty*, [w:] *Konstantynopol – Nowy Rzym. Miasto i ludzie w okresie wczesnobizantyńskim*, red. M.J. Leszka, T. Wolińska, WN PWN, Warszawa 2011, s. 151–157.
12. *Kształt urbanistyczny miasta. Umocnienia Konstantynopola*, [w:] *Konstantynopol – Nowy Rzym. Miasto i ludzie w okresie wczesnobizantyńskim*, red. M.J. Leszka, T. Wolińska, WN PWN, Warszawa 2011, s. 157–177.
13. *Ὁ ὄχυρος καὶ δυσδιέξοδος φραγμός. Glosa do antybułgarskiej kampanii zbrojnej Nikefora I z 811 r.*, „Słupskie Studia Historyczne” 17, 2011, s. 9–18.
14. *Inny Konstantynopol. Tyrnowo jako stołeczny ośrodek późnośredniowiecznej Bułgarii*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Historica” 87, 2011, s. 343–371 + 10 zdjęć.
15. *Dzicy, wyniosli i groźni górale. Wizerunek Bułgarów jako mieszkańców gór w wybranych źródłach greckich VIII–XII w.*, [w:] *Stereotypy bałkańskie. Księga jubileuszowa Profesor Ilony Czamańskiej*, red. J. Paszkiewicz, Z. Pentek, Instytut Historii Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań 2011, s. 35–45.
16. *Hémos comme barrière militaire. L’analyse des écrits historiques de Léon le Diacre et de Jean Skylitzès au sujet de la campagne de guerre des empereurs byzantins Nicéphore II Phocas en 967 et de Jean I Tzymiscès en 971*, „Bulgaria Mediaevalis” 2, 2011, s. 443–466.
17. *In the Shackles of the Evil One: The Portrayal of Tsar Symeon I the Great (893–927) in the Oration ‘On the Treaty with the Bulgarians’*, „Studia Ceranea. Journal of the Waldemar Ceran Research Centre for the History and Culture of the Mediterranean Area and South-East Europe” 1, 2011, s. 157–190.
18. *Biblical references and their political meaning in the speech ‘On the treaty with the Bulgarians’*, [w:] *Proceedings of the 22nd International Congress of Byzantine Studies, Sofia, 22–27 August*

- 2011, vol. III *Abstracts of Free Communications*, ed. A. Nikolov, Bulgarian Historical Heritage Foundation, Sofia 2011, s. 229–230.
19. *Peace in the House of Jacob: A Few Remarks on the Ideology of Two Biblical Themes in the Oration 'On the Treaty with the Bulgarians'*, „Bulgaria Mediaevalis” 3, 2012, s. 85–93.
20. *Góry Hemos jako miejsce schronienia, baza wypadowa i punkt obserwacyjny w świetle bułgarsko-bizantyńskich zmagañ zbrojnych okresu wczesnego średniowiecza*, „Balcanica Posnaniensia. Acta et Studia” 20, 2013, s. 5–17.
21. *В дербите на Хемус (За някои страни в ролята на планината през периода VII–IX в.)*, „Palaeobulgarica” 37, 2013, 4, s. 60–73.
22. *Преминаването на планинските проходи според византийските и някои антични трактати за военното изкуство*, [в:] *Българско средновековие: общество, власт, история. Сборник в чест на проф. д-р Милияна Каймакамова*, ред. Г.Н. Николов, Университетско Издателство „Св. Климент Охридски”, София 2013, s. 205–220.
23. *Myth and Meaning. Standards of Byzantine Erudition and Its Role in Byzantine Rhetorical Works*, [w:] *Стандарти на всекидневието през Средновековието и Новото време/ Standards of Everyday Life in the Middle Ages and in Modern Times*, т. III, ред. К. Мутафова, Н. Христова, И. Иванов, Г. Георгиева, Издателство ФАБЕР, Велико Търново 2014, s. 151–164.
24. *Living in Peace. Byzantine-Bulgarian Relationships according to the Homily "On the Treaty with the Bulgarians"*, [w:] *Стандарти на всекидневието през Средновековието и Новото време/ Standards of Everyday Life in the Middle Ages and in Modern Times*, т. III, ред. К. Мутафова, Н. Христова, И. Иванов, Г. Георгиева, Издателство ФАБЕР, Велико Търново 2014, s. 271–283.
25. *Facing the Atrocities of War. Attitudes, Thoughts and Feelings. The Byzantine Example*, [w:] *Стандарти на всекидневието през Средновековието и Новото време/ Standards of Everyday Life in the Middle Ages and in Modern Times*, т. III, ред. К. Мутафова, Н. Христова, И. Иванов, Г. Георгиева, Издателство ФАБЕР, Велико Търново 2014, s. 284–293.
26. *The Haemus Mountains and the Geopolitics of the First Bulgarian Empire: An Overview*, „Зборник радова Византолошког института” 51, 2014, s. 17–32.
27. *Как трябва да се водят планински сражения. Препоръки в някои византийски и антични стратегикони*, „Bulgaria Mediaevalis” 4/5, 2013/2014, s. 363–381.
28. *Стратегическата роля на Старопланинската и Средногорската вериги в светлината на българо-византийските военни сблъсъци през VII–XI век*, „Известия на Регионалния Исторически Музей – Габрово” 2, 2014, s. 111–134.

29. *Планинската верига Хемус и българската политическа граница през ранносредновековния период (Общ поглед)*, [w:] *Балканите – език, история, култура. Материали от Четвъртата международна научна конференция "Балканите – език, история, култура"*, В. Търново, 18–20 октомври 2013 г., ред. К. Мутаfoва, Издателство „Ивис“, Велико Търново 2015, s. 105–120.
30. *Mountain warfare in the Byzantine-Bulgarian military struggles, the end of 10th – the beginning of 11th century. Between theory and practice (An outline)*, [w:] *Европейският Югоизток през втората половина на X – началото на XI век. История и култура. Международна конференция София, 6–8 октомври 2014 г.*, със. В. Гюзелев, Г.Н. Николов, Българска Академия на Науките, София 2015, s. 95–107.
31. *Търново като свещен град през късното средновековие*, [w:] *Търновска Книжовна Школа, т. X, Търновската държава на духа. Десети юбилеен международен симпозиум Велико Търново, 17–18 октомври 2013 г.*, ред. Д. Кенанов, Университетско Издателство „Св. св. Кирил и Методий“, Велико Търново 2015, s. 697–722.
32. *Новият Завет и византийската пропаганда. Още веднъж за Никита Хониат и българското освободително движение*, [w:] *Великите Асеневици*, със. Пл. Павлов, Н. Кънев, Н. Хрисимов, Издателство „Абагар“, Велико Търново 2016, s. 70–83.

Artykuły popularnonaukowe:

1. *Et mente et animo*, [w:] *Uczony czyli Wspomnienia o Profesorze Waldemarze Ceranie*, ред. D. Ceran, P. Filipczak, Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego, Łódź 2011, s. 97–105.
2. *Wojskowość epoki Paleologów*, [w:] *Dynastie Świata. Paleologowie. Biografie. Fakty. Drzewa genealogiczne*, Planeta DeAgostini, Warszawa 2011, s. 60–69. [Biblioteka Gazety Wyborczej]
3. *Skarby Bizancjum*, [w:] *Dynastie Świata. Paleologowie. Biografie. Fakty. Drzewa genealogiczne*, Planeta DeAgostini, Warszawa 2011, s. 112–115. [Biblioteka Gazety Wyborczej]

Przedmowy:

1. *From the Editorial Board*, [w:] „*Studia Ceranea. A Journal of the Waldemar Ceran Research Centre for the History and Culture of the Mediterranean Area and South-East Europe*” 1, 2011, s. 5–7, współautorzy G. Minczew, M.J. Leszka, M. Skowronek, K. Krzeszewska i A. Kompa.
2. *Przedmowa*, [w:] *Z badań nad wczesnobizantyńskim Konstantynopolem*, ред. M.J. Leszka, K. Marinow, A. Kompa, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2011 (= „*Acta Universitatis Lodziensis. Folia Historica*” 87), s. 5–7, współautor M.J. Leszka.

3. *Series Ceranea. Nowe przedsięwzięcie wydawnicze Centrum Ceraneum Uniwersytetu Łódzkiego*, [w:] *Średniowieczne herezje dualistyczne na Bałkanach. Źródła słowiańskie*, opracowanie, przekład i komentarz G. Minczew, M. Skowronek, J.M. Wolski, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2015, s. 8–11 [Series Ceranea I], współautor M.J. Leszka.
4. *Przedmowa*, [w:] *Miasto na skrzyżowaniu mórz i kontynentów. Wczesno– i średniobizantyński Konstantynopol jako miasto portowe*, red. M.J. Leszka, K. Marinow, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2016, s. 3–4 [Byzantina Lodziensia XXIII], współautor M.J. Leszka.

Recenzje:

1. *И. Божилов, В. Гюзелев, История на средновековна България VII–XIV век, Издателска къща Анупис, София 1999, ss. 704*, „Slavia Antiqua” 44, 2003, s. 204–209, współautor M.J. Leszka.
2. *Vassil Gjuzelev, Mittelalterliches Bulgarien. Quellen, Geschichte, Hauptstädte und Kultur, Analecta Isisiana, LVII, Isis Verlag, Istanbul 2001, ss. 390*, „Slavia Antiqua” 45, 2004, s. 184–190.
3. *Andrzeja Michałka „fascynująca historia” Słowian Południowych (uwagi na marginesie książki „Słowianie – Słowianie południowi”, Dom Wydawniczy Bellona, Warszawa 2004, s. 280)*, „Slavia Antiqua” 46, 2005, s. 146–156, współautor M.J. Leszka.
4. *Георги Н. Николов, Централизъм и регионализъм в ранносредновековна България (края на VII–началото на XI в.), Академично издателство „Марин Дринов”, София 2005, ss. 230*, „Slavia Antiqua” 47, 2006, s. 214–217, współautor M.J. Leszka.
5. *Ангел Николов, Политическа мисъл в ранносредновековна България (средата на IX–края на X век), Парадигма, София 2006, ss. 350*, „Byzantinoslavica” 67, 2009, 1–2, s. 404–411, współautor M.J. Leszka. (po rosyjsku)
6. *O próbie unowocześnienia Słownika Starożytności Słowiańskich słów kilka (uwagi na marginesie książki Wczesna Słowiańszczyzna. Przewodnik po dziejach i literaturze przedmiotu, t. 1-2, pod red. A. Wędzkiego, Sławistyczny Ośrodek Wydawniczy, Warszawa 2008, s. 783+286)*, „Byzantinoslavica” 3, 2010, s. 144–154, współautorzy M.J. Leszka, I. Petrov.
7. *Uczniowie Apostołów Słowian. Siedmiu Świętych Mężów*, ed. Małgorzata Skowronek, Georgi Minczew, Collegium Columbinum Cracoviae, Kraków 2010, pp. 216 (Biblioteka duchowości europejskiej, „Balcanica Posnaniensia. Acta et Studia” 18, 2011, s. 192–197, współautor M.J. Leszka.
8. *Uczniowie Apostołów Słowian. Siedmiu Świętych Mężów*, ed. Małgorzata Skowronek, Georgi Minczew, Collegium Columbinum Cracoviae, Kraków 2010, pp. 216 (Biblioteka duchowości europejskiej, „Studia Ceranea. Journal of the Waldemar Ceran Research Centre for the History

and Culture of the Mediterranean Area and South-East Europe“ 1, 2011, s. 226–228, współautor M.J. Leszka. (po angielsku)

Tłumaczenia prac naukowych:

1. [z języka bułgarskiego], *Georgi N. Nikołow, Carstwo Bułgarskie a zdobycie Konstantynopola w 1204 r.*, [w:] *IV krucjata. Historia–Reperkusje–Konsekwencje*, red. Z.J. Kijas, M. Salamon, Wydawnictwo WAM, Kraków 2005, s. 139–147.
2. [z języka polskiego], *Мирослав Й. Лешка, Образът на българския цар Борис II във византийските извори*, „*Studia Balcanica*” 25, 2006, s. 145–152.
3. [z języka bułgarskiego], *Georgi N. Nikolov, Bułgarzy i ogień grecki (VII-XI w.)*, [w:] *Byzantina Europea. Księga jubileuszowa ofiarowana Profesorowi Waldemarowi Ceranowi*, red. M. Kokoszko, M.J. Leszka, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2007, s. 449–455. [Byzantina Lodziensia XI]
4. [z języka bułgarskiego], *Vasil Gjuzelew, Bułgaria a państwa i narody Europy Środkowej w X w.*, [w:] *Byzantina Europea. Księga jubileuszowa ofiarowana Profesorowi Waldemarowi Ceranowi*, red. M. Kokoszko, M. J. Leszka, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2007, s. 133–140. [Byzantina Lodziensia XI]
5. [z języka bułgarskiego], *Wasil Gjuzelew, Wpływy bizantyńskie w średniowiecznej kulturze bułgarskiej*, „*Przegląd Nauk Historycznych*” 8, 2009, 1, s. 5–15.
6. [z języka polskiego] *Мирослав Й. Лешка, Борис-Михаил, владетелят на България в творчеството на Теофилакт, архиепископ охридски*, [w:] *Българско средновековие: общество, власт, история. Сборник в чест на проф. д-р Милияна Каймакамова*, Университетско Издателство „Св. Климент Охридски”, София 2012, s. 229–237.
7. [z języka polskiego] *Мирослав Й. Лешка, Политиката на княз Симеон спрямо ограбването на Солун от арабите през 904 г.*, „*Bulgaria Mediaevalis*” 2, 2011, s. 417–422.
8. [z języka bułgarskiego] *Tina Georgiewa, Kwestia polska a misja Rosji wśród Słowian*, „*Przegląd Nauk Historycznych*” 14, 2015, nr 2, s. 239–254.